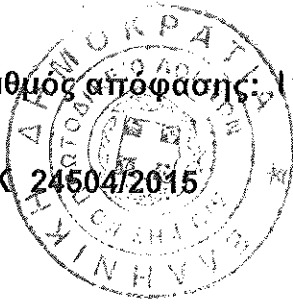

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

ΓΑΚ 24504/2015

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΜΗΜΑ 24ο ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ

ΕΠΕΣ 10-10-19
J

σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 13 Ιουνίου 2019,
με δικαστή τη Μαρία Καπουράλου, Πρωτοδίκη Δ.Δ. και γραμματέα την
Νεκταρία Φραγκιαδουλάκη, δικαστική υπάλληλο,

γ ι α ν α δικάσει τη με ημερομηνία κατάθεσης 31-12-2015 αγωγή,

τ ω ν :

της πληρεξουσίας δικηγόρου τους Δήμητρας Κουφογιάννη,

Αριθμός απόφασης: 14003 / 2019

κ α τ α: 1) του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών» (ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) και ήδη του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ» (ΕΦΚΑ), νομίμως εκπροσωπούμενου από το Διοικητή του, ο οποίος παραστάθηκε με δήλωση, κατ' άρθρο 133 παρ. 2 του Κ.Διοικ.Δικ., του πληρεξούσιου δικηγόρου Αντωνίου Χόντου και 2) του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (ΕΤΕΑ)» και ήδη Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΠΑΞ ΠΑΡΟΧΩΝ (ΕΤΕΑΕΠ)», νομίμως εκπροσωπούμενου από το Διοικητή του, ο οποίος παραστάθηκε με δήλωση, κατ' άρθρο 133 παρ. 2 του Κ.Διοικ.Δικ., της πληρεξούσιας δικηγόρου Βασιλικής Πυργάκη.

Μετά τη συνεδρίαση, το Δικαστήριο, αφού μελέτησε τη δικογραφία, σκέφθηκε κατά το Νόμο.

Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, με την κρινόμενη αγωγή οι ενάγοντες, συνταξιούχοι των εναγόμενων Ταμείων, ζητούν παραδεκτώς, μετά την μετατροπή του αιτήματός τους από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό με το, νομίμως κατατεθέν στις 12-6-2019 υπόμνημα, να αναγνωρισθεί η υποχρέωση των τελευταίων να τους καταβάλουν, νομιμοτόκως, τα αναλυτικώς αναγραφόμενα στο δικόγραφο τους ποσά, που αντιστοιχούν στις αντισυνταγματικές, κατά τους ισχυρισμούς τους, περικοπές των κύριων και επικουρικών συντάξεων τους, οι οποίες έλαβαν χώρα κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2011 έως 31-12-2015, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των ν.4024/2011 (ΦΕΚ Α' 226), ν.4051/2012 (ΦΕΚ Α' 40) και ν.4093/2012 (ΦΕΚ Α' 222).

2. Επειδή, με το άρθρο 51 παρ. 1 του ν. 4387/2016 (ΦΕΚ Α' 85) συνεστήθη ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με χρόνο ενάρξεως λειτουργίας την 1η Ιανουαρίου 2017, στο οποίο, κατ' άρθρο 53 παρ. 1 του ίδιου ως άνω νόμου, εντάχθηκε αυτοδικαίως το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ. Σύμφωνα δε με το άρθρο 70 παρ. 9 του ως άνω ν.4387/2016, ο ΕΦΚΑ συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες που αφορούν διαφορές ή υποθέσεις των εντασσομένων σ' αυτόν φορέων κύριας ασφάλισης, όπως η παρούσα (βλ. ΣτΕ 1576/2017, 1259/2017, 1076/2017, 745, 744, 741/2017). Επίσης, με το άρθρο 35 παρ.1 του ν.4052/2012 (ΦΕΚ Α'

Αριθμός απόφασης: 11003 (2018)

41) συνεστήθη, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ) με χρόνο έναρξης λειτουργίας την 1η Ιουλίου 2012, στο οποίο προβλέφθηκε η ένταξη, μεταξύ άλλων ταμείων, τομέων και κλάδων επικουρικής ασφάλισης, και του ΕΤΕΑΜ, που δεν εξαιρέθηκε της εντάξεώς του σ' αυτό, κάνοντας χρήση της σχετικώς παρασχεθείσας με το άρθρο 36 παρ. 2 του νόμου αυτού δυνατότητας (ΣτΕ 3706/2015, 4515/2013 κ.α.). Ακολούθως, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 74 και 90 του ν. 4387/2016 (ΦΕΚ Α' 85), από 1-1-2017, το «ΕΤΕΑ» μετονομάσθηκε σε «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (ΕΤΕΑΕΠ)» (ΣτΕ 328, 576/2017). Ενόψει τούτων, νομίμως παρέστη το τελευταίο Ταμείο.

3. Επειδή, το Σύνταγμα, με το άρθρο 22 παρ. 5, κατοχυρώνει το θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων και ανάγει τη μέριμνα για την προαγωγή του σε σκοπό του Κράτους. Βασικό περιεχόμενο της εν λόγω ασφάλισης αποτελεί η, έναντι καταβολής εισφοράς, προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων (γήρας, ασθένεια, αναπηρία κ.λπ.), οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται (ασφαλιστικοί κίνδυνοι), και, συνακόλουθα, τείνουν να υποβαθμίσουν τις συνθήκες διαβιώσεώς του. [Οι ανωτέρω καταστάσεις (γήρας, ασθένεια, αναπηρία) – ασυνδέτως, όμως, προς την παροχή εργασίας και την καταβολή εισφοράς – αποτελούν, μεταξύ άλλων, και περιπτώσεις που, κατά το άρθρο 21 παρ. 1, 2, 3 και 6 του Συντάγματος, επιβάλλουν στο κράτος την παροχή διακεκριμένης μορφής κοινωνικής προστασίας, υπό μορφή παροχών εις χρήμα ή εις είδος, προς συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού, με σκοπό την εξασφάλιση στοιχειώδους επιπέδου αξιοπρεπούς, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος, διαβιώσεως («κοινωνική πρόνοια»)]. Εφόσον επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, ο ασφαλισμένος παύει να καταβάλλει εισφορές και αποκτά, καταρχήν, αξίωση έναντι του ασφαλιστικού φορέα να του χορηγήσει παροχή, η οποία, χωρίς να απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές του ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματός του, πρέπει να είναι ικανή να του εξασφαλίσει ικανοποιητικό επίπεδο διαβιώσεως, όσο το δυνατόν εγγύτερο προς εκείνο που είχε κατακτήσει κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. Πέραν του ανωτέρω δημοσίου σκοπού, μέσω του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης, εκδηλώνεται – όπως και μέσω της κοινωνικής πρόνοιας – η κοινωνική αλληλεγγύη και ασκείται κοινωνική

Αριθμός απόφασης: 16003/2019

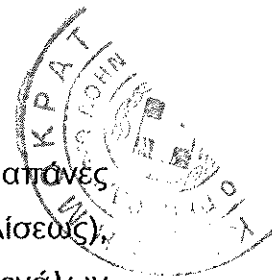

πολιτική, ειδικότερα δε, αναδιανομή εισοδήματος με σκοπό την άμβλυνση κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν κατοχυρώνεται συνταγματικώς στην κοινωνική ασφάλιση η ευθεία αναλογία (αμιγής ανταποδοτικότητα) μεταξύ εισφορών και παροχών (βλ. ΣτΕ 3487/2008 Ολομ. κ.ά.), επιτρέπονται δε η θέσπιση ανωτάτου ορίου παροχών, η απονομή συντάξεως επί εργατικού ατυχήματος ανεξαρτήτως καταβολής εισφορών ή η μη χορήγηση συντάξεως, παρά την καταβολή εισφορών, σε περίπτωση μη θεμελιώσεως του ασφαλιστικού δικαιώματος. Ενόψει των ανωτέρω και, ιδιαιτέρως, του προπεριγραφέντος δημοσίου σκοπού (διασφάλιση στους εργαζομένους ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης εγγύς εκείνου που είχαν κατά τον εργασιακό τους βίο), δικαιολογείται, κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, η κατοχύρωση από το νομοθέτη της κοινωνικής ασφαλίσεως ως υποχρεωτικής (με θέσπιση υποχρεώσεως καταβολής ασφαλιστικών εισφορών) και, εντεύθεν, η παροχή αυτής αποκλειστικώς από το κράτος ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (βλ. ΑΕΔ 87/1997, ΣτΕ 3096 – 3101/2001 Ολομ., 2690, 2692/1993 Ολομ., 5024/1987 Ολομ.). Η ανάθεση, με την ως άνω συνταγματική διάταξη, της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, τόσο της κύριας, όσο και της επικουρικής, σε δημόσιους φορείς (κράτος ή νπδδ) έγινε για λόγους δημοσίου συμφέροντος και, ειδικότερα, ως εγγύηση προς όσους υποχρεωτικώς ασφαλίζονται ή καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές έναντι των επιχειρηματικών κινδύνων που συνδέονται με την άσκηση της ασφαλιστικής λειτουργίας από ιδιωτικούς φορείς (βλ. ΑΕΔ 87/1997, ΣτΕ 5024/1987 Ολομ.). Εξάλλου, η κρατική μέριμνα για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (κύρια και επικουρική) δεν εξαντλείται στην ίδρυση από το κράτος των οικείων δημοσίων φορέων, στον ορισμό των διοικούντων αυτούς οργάνων, στην άσκηση εποπτείας της δραστηριότητάς τους και της διαχειρίσεως της περιουσίας τους και στη θέσπιση των σχετικών κανόνων, αλλά περιλαμβάνει και τη μέριμνα για την προστασία του ασφαλιστικού τους κεφαλαίου, δηλαδή για τη βιωσιμότητά τους χάριν και των επομένων γενεών, μέριμνα η οποία εκδηλώνεται, μεταξύ άλλων, με τη θέσπιση ρυθμίσεων για την προστασία και την αξιοποίηση της περιουσίας τους και την επωφελή διαχείριση των αποθεματικών τους, με τον καθορισμό εκάστοτε των οικείων συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων, με την πρόβλεψη κοινωνικών πόρων, και, κυρίως, με την απευθείας συμμετοχή στην

Αριθμός απόφασης: 14003(2019)

Χρηματοδότηση των εν λόγω φορέων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού. Και τούτο διότι, εφόσον καθιερώνει υποχρέωση των εργαζομένων και των εργοδοτών τους να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές, το κράτος, ως εγγυητής, οφείλει να διασφαλίζει την επάρκεια των παροχών και τη βιωσιμότητα των οικείων ασφαλιστικών οργανισμών (η οποία, κατά τα ανωτέρω, δεν συναρτάται, αποκλειστικώς ή προεχόντως, με το ύψος των εισφορών), φέρει δε την κύρια ευθύνη για την κάλυψη των ελλειμμάτων τους (βλ. γνωμοδότηση Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου 24-6-2010). [Ήδη, τακτική συμμετοχή του κράτους στη χρηματοδότηση των οργανισμών υποχρεωτικής κύριας ασφαλίσεως προβλέπεται με το άρθρο 22 παρ. 1 του ν. 2084/1992]. Το ύψος της κρατικής συμμετοχής στη χρηματοδότηση των φορέων της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφαλίσεως – συμμετοχής η οποία πρέπει να είναι επαρκής για την εξυπηρέτηση των προεκτεθέντων συνταγματικώς επιβεβλημένων σκοπών (επάρκεια παροχών προς διασφάλιση ικανοποιητικού κατά τα ανωτέρω επιπέδου διαβιώσεως και διασφάλιση της βιωσιμότητας του οικείου ασφαλιστικού φορέα) – προσδιορίζεται εκάστοτε από τον κρατικό προϋπολογισμό, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν.2362/1995, ΦΕΚ Α' 247) περί μεταφοράς πιστώσεων (άρθρο 15 παρ. 3-5, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 του ν.3871/2010, ΦΕΚ Α' 141 - ήδη άρθρο 71 παρ. 2-5 του ν.4270/2014, ΦΕΚ Α' 143) και περί συμπληρωματικών προϋπολογισμών (άρθρο 8Α του ν.2362/1995, που προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν.3871/2010 - ήδη άρθρο 60 του ν.4270/2014). Όταν, όμως, σε περιπτώσεις εξαιρετικά δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών, προκύπτει αιτιολογημένως ότι το κράτος αδυνατεί να παράσχει επαρκή, κατά τα άνω, χρηματοδότηση στους ασφαλιστικούς οργανισμούς και ότι δεν υφίσταται δυνατότητα διασφαλίσεως της βιωσιμότητας αυτών με άλλα μέσα (τροποποίηση συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων, αποτελεσματικότερη διαχείριση αποθεματικών και περιουσίας, πρόβλεψη κοινωνικών πόρων, αύξηση ασφαλιστικών εισφορών), δεν αποκλείεται, κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, στο πλαίσιο της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφαλίσεως, η επέμβαση του νομοθέτη για τη μείωση και των απονεμηθεισών ακόμη συντάξεων, εφεξής. Σε τέτοιες, άλλωστε, εξαιρετικές περιπτώσεις, ο νομοθέτης μπορεί, καταρχήν, να θεσπίζει για την περιστολή των δημοσίων

Αριθμός απόφασης: 14003(2018)

δαπανών (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι δαπάνες χρηματοδότησης των φορέων υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης), μέτρα που συνεπάγονται σοβαρή οικονομική επιβάρυνση μεγάλων κατηγοριών του πληθυσμού, όπως είναι η μείωση των συντάξεων όσων συνταξιοδοτούνται από το δημόσιο ή από χρηματοδοτούμενους από αυτό ασφαλιστικούς οργανισμούς, λόγω της άμεσης εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας των μέτρων αυτών για τον περιορισμό του δημοσίου ελλείμματος. Και στις εξαιρετικές, όμως, αυτές περιπτώσεις, η δυνατότητα του νομοθέτη να περικόπτει τις ασφαλιστικές παροχές δεν είναι απεριόριστη, αλλά οριοθετείται κατά πρώτον από τις αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος) και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), οι οποίες επιτάσσουν να κατανέμεται εξ ίσου το βάρος της δημοσιονομικής προσαρμογής μεταξύ όλων των πολιτών, καθώς και από την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), σύμφωνα με την οποία το συγκεκριμένο μέτρο πρέπει να είναι πράγματι πρόσφορο και αναγκαίο για την αντιμετώπιση του προβλήματος (πρβλ. ΣτΕ 2192 -2196/2014 Ολομ.). Σε κάθε δε περίπτωση, η περικοπή των συντάξεων δεν μπορεί να παραβιάζει αυτό που αποτελεί, κατά τα ανωτέρω, τον συνταγματικό πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, τη χορήγηση δηλαδή στον συνταξιούχο παροχών τέτοιων που να του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνο της φυσικής του υποστάσεως (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και ιατρική περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφίσταται, πάντως, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου. Προκειμένου, εξάλλου, να ανταποκριθεί στις εν λόγω δεσμεύσεις του και να μην υπερβεί τα όρια που χαράσσει το Σύνταγμα, ο νομοθέτης, όταν λαμβάνει μέτρα συνιστάμενα, κατά τα ανωτέρω, σε περικοπή συνταξιοδοτικών παροχών, οφείλει, ενόψει και της γενικότερης υποχρέωσής του για «προγραμματισμό και συντονισμό της οικονομικής δραστηριότητας για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης» (ανωτ. άρθρο 106 παρ. 1 του Συντάγματος), να έχει προβεί σε ειδική, εμπειριστατωμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη μελέτη, από την οποία να προκύπτει αφενός μεν ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι πράγματι πρόσφορα αλλά και αναγκαία για

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος βιωσιμότητας των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, ενόψει και των παραγόντων που το προκάλεσαν, έτσι ώστε η λήψη των μέτρων αυτών να είναι σύμφωνη με τις πιο πάνω συνταγματικές αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας στα δημόσια βάρη, αφετέρου δε ότι οι επιπτώσεις από τα μέτρα αυτά στο βιοτικό επίπεδο των πληττομένων προσώπων, συνδυαζόμενες με άλλα τυχόν ληφθέντα μέτρα (φορολογικά κ.ά.), αλλά και με το σύνολο των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών της δεδομένης συγκυρίας, δεν έχουν, αθροιστικά λαμβανόμενες, αποτέλεσμα τέτοιο που να οδηγεί σε ανεπίτρεπτη, κατά τα προεκτεθέντα, παραβίαση του πυρήνα του συνταγματικού δικαιώματος σε κοινωνική ασφάλιση. Με δεδομένο, άλλωστε, τον κατεξοχήν πολύπλοκο και τεχνικό χαρακτήρα των σχετικών ζητημάτων, η έλλειψη τέτοιας μελέτης, και μάλιστα διατυπωμένης με τρόπο κατανοητό και ελέγξιμο από το δικαστή κατά τις βασικές της θέσεις, θα καθιστούσε κατ' ουσίαν ανέφικτο το δικαστικό έλεγχο των οικείων νομοθετικών μέτρων από τις ανωτέρω συνταγματικές απόψεις. Έλεγχος, ο οποίος να μην δεν εκτείνεται στην ορθότητα των πολιτικών εκτιμήσεων και επιλογών, οφείλει όμως, ως προς το αντικείμενό του, την τήρηση δηλαδή των συνταγματικών υποχρεώσεων του νομοθέτη, να ασκείται με ουσιαστικό και αποτελεσματικό τρόπο. Παρεκκλίσεις ως προς την αναγκαιότητα της υπάρξεως ή ως προς το περιεχόμενο της ανωτέρω μελέτης θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν μόνο σε ακραίες περιπτώσεις, όταν συντρέχει άμεση απειλή κατάρρευσης της οικονομίας της Χώρας και τα συγκεκριμένα μέτρα λαμβάνονται κατεπειγόντως για την αποτροπή του κινδύνου. Σε τέτοιες περιπτώσεις θα μπορούσε, από τη φύση του πράγματος, να είναι σε πρώτη φάση αρκετή η αιτιολογημένη εκτίμηση του νομοθέτη για την ύπαρξη, τη σοβαρότητα και τον άμεσο χαρακτήρα της απειλής, καθώς και για την ανάγκη, ενόψει των περιστάσεων, να ληφθούν τα συγκεκριμένα μέτρα για την άμεση αντιμετώπιση της κατάστασης. Και τούτο, όμως, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα δεν παρίστανται προδήλως απρόσφορα ή μη αναγκαία και ότι δεν υφίστανται σοβαρές ενδείξεις ότι υπερβαίνουν το όριο θυσίας των θιγομένων από αυτά – πάντως δε, ενόσω εξακολουθεί να συντρέχει στην ίδια ένταση ο κατεπείγων λόγος που υπαγόρευσε την επιβολή τους (βλ. ΣτΕ 2287/2015 Ολομ.).

4. Επειδή, στο πλαίσιο της επισημοποιηθείσης από τον Ιανουάριο του

Αριθμός απόφασης: 11003/2019

2010 δημοσιονομικής κρίσεως και μετά τη διαπίστωση, με την 2010/182 απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Φεβρουαρίου 2010 (L 83/13), της καταστάσεως υπερβολικού ελλείμματος, στην οποία είχε περιέλθει η Ελληνική Δημοκρατία, καθώς και της ανάγκης λήψεως μέτρων για τη μείωση αυτού, θεσπίστηκε ο ν.3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» (ΦΕΚ Α' 65/6-5-2010), στο άρθρο τρίτο του οποίου περιελήφθησαν τα πρώτα μέτρα σχετικά με την περικοπή συντάξεων. Ακολούθησε ο ν.3863/2010 με τίτλο «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» (ΦΕΚ Α' 115/15-7-2010), με το άρθρο 38 του οποίου θεσπίστηκε η Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ), η οποία, κατά τα προβλεπόμενα στο ίδιο άρθρο, παρακρατείται μηνιαία κατά την καταβολή της σύνταξης από τις συντάξεις κύριας ασφάλισης των συνταξιούχων του Δημοσίου, ΝΑΤ και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.) αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και υπολογίζεται στο συνολικό ποσό της σύνταξης. Εν συνεχεία, θεσπίστηκε ο ν.3985/2011 με τίτλο «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α' 151/1-7-2011), στα πρότυπα της δημοσιονομικής διαχειρίσεως που εισήχθησαν με το ν.3871/2010. Οι προβλεπόμενες στον τελευταίο ως άνω νόμο παρεμβάσεις στο πλαίσιο της δεύτερης δέσμης μέτρων για τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος πραγματοποιήθηκαν με το ν.3986/2011 με τίτλο «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α' 152/1-7-2011). Η επόμενη μείωση στις κύριες και επικουρικές συντάξεις επήλθε με τον ν.4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο-βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α' 226/27-10-2011). Ειδικότερα, στο άρθρο 2 του νόμου αυτού, με τίτλο «Ρύθμιση θεμάτων ασφαλιστικών φορέων», όπως οι παρ. 1 και 2 αυτού τροποποιήθηκαν από το άρθρο 25 παρ. 1 του ν.4038/2012, ορίζονται τα εξής: «1. Από 1.11.2011 στους συνταξιούχους του ΝΑΤ και των φορέων κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, οι οποίοι δεν έχουν συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας μειώνεται κατά 40% το ποσό της

Αριθμός απόφασης: 16003/2019

μηνιαίας κύριας σύνταξης που υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ. Η ανωτέρω μείωση καταλαμβάνει και το 50% του συνολικού ποσού κύριας και επικουρικής σύνταξης, που χορηγείται από το ΕΤΑΤ και το ΕΤΕΑΜ, σε συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος. Για την παραπάνω μείωση λαμβάνεται υπόψη το ποσό της κύριας σύνταξης που εναπομένει μετά την παρακράτηση από το συνολικό ποσό της μηνιαίας σύνταξης της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων και της επιπλέον εισφοράς της παρ. 11 του άρθρου 44 του ν.3986/2011 (Α' 152). Η κατά τα ανωτέρω μείωση διακόπτεται από την πρώτη του επόμενου μήνα από εκείνον κατά τον οποίο συμπληρώνεται το 55ο έτος της ηλικίας. Εξαιρούνται της ανωτέρω μείωσης οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας ή γήρατος που λαμβάνουν το εξωιδρυματικό επίδομα ή το επίδομα απολύτου αναπηρίας του άρθρου 42 του ν.1140/1981 (Α' 68) και του άρθρου 30 του ν.2084/1992 (Α' 165) ή πρόκειται για θύματα τρομοκρατικών ενεργειών ή βίαιων συμβάντων, καθώς και οι ορφανικές οικογένειες αυτών ή είναι συνταξιούχοι του ν.3185/2003 (Α' 229) ή του άρθρου 5 του ν.3232/2004 (Α' 48), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ή της παραγράφου 3 του άρθρου 16 του ν.2227/1994 (Α' 129), καθώς και όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί με το καθεστώς υπερβαρέων επαγγελματιών, όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί με τριάντα πέντε (35) τουλάχιστον έτη πραγματικής ασφάλισης και συνταξιούχοι του ΝΑΤ. Επίσης εξαιρούνται της ανωτέρω μείωσης: α) οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας ή γήρατος, οι οποίοι είχαν το δικαίωμα να συνταξιοδοτηθούν βάσει των διατάξεων του άρθρου 5 του ν.3232/2004, αλλά συνταξιοδοτήθηκαν σύμφωνα με άλλες διατάξεις, β) οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος, των οποίων αποδεδειγμένα η αναπηρία, όπως αυτή προσδιορίζεται στο ν.612/1977 (Α' 164) και στο άρθρο 42 του ν.1140/1981 (Α' 68), όπως αυτοί έχουν συμπληρωθεί, τροποποιηθεί και ισχύουν, επήλθε μετά τη συνταξιοδότηση τους. Τα ποσά που προέρχονται από την κατά τα ανωτέρω μείωση των συντάξεων αποτελούν έσοδα του οικείου φορέα στον οποίο ανήκει ο συνταξιούχος. 2. Από 1.11.2011 στους συνταξιούχους του ΝΑΤ και των φορέων κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης οι οποίοι δεν εμπίπτουν στην μείωση της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, μειώνεται κατά 20% το ποσό της μηνιαίας κύριας σύνταξης που υπερβαίνει τα 1.200 ευρώ. Η ανωτέρω μείωση καταλαμβάνει και το 50% του συνολικού ποσού κύριας και

Αριθμός απόφασης: 11003/2018

επικουρικής σύνταξης σύνταξης, που χορηγείται από το ΕΤΑΤ και το ΕΤΕΑΜ σε συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος. Για την παραπάνω μείωση λαμβάνεται υπόψη το ποσό της κύριας σύνταξης που εναπομένει μετά την παρακράτηση από το συνολικό ποσό της μηνιαίας σύνταξης της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων και της επιπλέον εισφοράς της παρ. 11 του άρθρου 44 του ν.3986/2011. Εξαιρούνται της ανωτέρω μείωσης οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας ή γήρατος που λαμβάνουν το εξωιδρυματικό επίδομα ή το επίδομα απολύτου αναπηρίας του άρθρου 42 του ν.1140/1981 και του άρθρου 30 του ν.2084/1992 ή πρόκειται για θύματα τρομοκρατικών ενεργειών ή βίαιων συμβάντων, καθώς και οι ορφανικές οικογένειες αυτών, ή είναι συνταξιούχοι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν.3232/2004 (Α' 48), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ή της παραγράφου 3 του άρθρου 16 του ν.2227/1994 (Α' 129). Επίσης εξαιρούνται της ανωτέρω μείωσης: α) οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας ή γήρατος, οι οποίοι είχαν το δικαίωμα να συνταξιοδοτηθούν βάσει των διατάξεων του άρθρου 5 του ν.3232/2004, αλλά συνταξιοδοτήθηκαν σύμφωνα με άλλες διατάξεις, β) οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος, των οποίων αποδεδειγμένα η αναπηρία, όπως αυτή προσδιορίζεται στο ν.612/1977 (Α' 164) και στο άρθρο 42 του ν.1140/1981 (Α' 68), όπως αυτοί έχουν συμπληρωθεί, τροποποιηθεί και ισχύουν, επήλθε μετά τη συνταξιοδότηση τους. Τα ποσά που προέρχονται από την κατά τα ανωτέρω μείωση των συντάξεων αποτελούν έσοδα του οικείου φορέα στον οποίο ανήκει ο συνταξιούχος. 3. Από 1.11.2011 και εφεξής, στους συνταξιούχους του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ), το τμήμα της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης, το οποίο, μετά την τυχόν παρακράτηση της Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης της παραγράφου 13 του άρθρου 44 του ν.3986/2011 (Α' 152), υπερβαίνει το ποσό των 150 ευρώ, μειώνεται κατά ποσοστό 30%. Το ποσό της σύνταξης μετά την ανωτέρω μείωση, δεν δύναται να υπολείπεται των 150 ευρώ. 4. Από 1.11.2011 και εφεξής, στους συνταξιούχους του Κλάδου Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ του ΤΑΥΤΕΚΩ, των Τομέων «ΤΕΑΠ-ΟΤΕ», «ΤΕΑΠ-ΕΛΤΑ», «ΤΕΑΠ-ΕΤΒΑ» του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του ΤΑΥΤΕΚΩ και στους συνταξιούχους του ΕΤΑΤ που λαμβάνουν μόνο επικουρική σύνταξη, καθώς και στους συνταξιούχους του ΕΤΑΤ στο 50% του συνολικού ποσού κύριας και επικουρικής σύνταξης, που χορηγείται από το

Αριθμός απόφασης: 11003(2019)

ΕΤΑΤ και το ΕΤΕΑΜ, σε συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος, το ποσό της μηνιαίας επικουρικής σύνταξης μειώνεται κατά ποσοστό 15% και για τους συνταξιούχους του Μ.Τ.Π.Υ. κατά ποσοστό 20%. Σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 13 του άρθρου 44 του ν.3986/2011, προηγείται η παρακράτηση της Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης. Ειδικά για το Μ.Τ.Π.Υ., το τμήμα του μερίσματος που, μετά τις ανωτέρω παρακρατήσεις υπερβαίνει τα 500 ευρώ μηνιαίως, μειώνεται κατά 50%. 5. Τα εισπραττόμενα ποσά από τις αναφερόμενες στις προηγούμενες δύο παραγράφους μειώσεις αποτελούν πόρο των ανωτέρω φορέων - τομέων. 6....».

5. Επειδή, εν συνεχεία, τέσσερις μήνες μετά τις θεσπισθείσες με το άρθρο 2 του ν.4024/2011 περικοπές συντάξεων, ο ν.4051/2012 με τίτλο «Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικού περιεχομένου και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις εφαρμογής του Μνημονίου Συνεννόησης του ν.4046/2012» (ΦΕΚ Α' 40/29-2-2012) προέβλεψε νέες περικοπές συντάξεων στο άρθρο 6, το οποίο, ειδικότερα, ορίζει τα εξής: «1. Τα ποσά της μηνιαίας κύριας σύνταξης που υπερβαίνουν τα χίλια τριακόσια (1.300) ευρώ και καταβάλλονται από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και τους λοιπούς φορείς κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μειώνονται κατά 12% από 1.1.2012. Η μείωση αυτή καταλαμβάνει και το 50% του συνολικού ποσού κύριας και επικουρικής σύνταξης που χορηγείται από το ΕΤΑΤ και το ΕΤΕΑΜ σε συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος. Για τη μείωση λαμβάνεται υπόψη το ποσό της καταβλητέας την 1.1.2012 κύριας σύνταξης. Το ποσό της κύριας σύνταξης μετά και την παραπάνω μείωση της παραγράφου αυτής δεν μπορεί να υπολείπεται των χιλίων τριακοσίων (1.300) ευρώ. Όταν δικαιούχοι για τη σύνταξη λόγω θανάτου είναι περισσότεροι του ενός, το ποσό πέραν των χιλίων τριακοσίων (1.300) ευρώ του συνολικού ποσού σύνταξης μειώνεται κατά το ως άνω ποσοστό. Το εναπομείναν ποσό σύνταξης επιμερίζεται κατά τα ποσοστά των δικαιούχων. 2. Τα καταβαλλόμενα ποσά συντάξεων από το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ), τους Τομείς του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Ιδιωτικού Τομέα (ΤΕΑΙΤ), το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΕΑΔΥ) και τους Τομείς αυτού «ΤΕΑΠΟΚΑ» και «ΤΑΔΚΥ», το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ), τους

Αριθμός απόφασης: 14003/2012

Τομείς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ταμείου Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (ΤΑΥΤΕΚΩ) και τον Κλάδο Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ του ΤΑΥΤΕΚΩ, μειώνονται από 1.1.2012 ως εξής: Οι συντάξεις έως διακόσια πενήντα (250) ευρώ, κατά ποσοστό 10% στο συνολικό ποσό. Το ποσό της σύνταξης μετά τη μείωση δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των διακοσίων (200) ευρώ. Οι συντάξεις από διακόσια πενήντα ευρώ και ένα λεπτό (250,01) έως τριακόσια (300) ευρώ, κατά ποσοστό 15% στο συνολικό ποσό. Το ποσό της σύνταξης μετά τη μείωση δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των διακοσίων είκοσι πέντε (225) ευρώ. Οι συντάξεις από τριακόσια ευρώ και ένα λεπτό (300,01) και άνω κατά ποσοστό 20% στο συνολικό ποσό. Το ποσό της σύνταξης μετά τη μείωση δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού των διακοσίων πενήντα πέντε (255) ευρώ. Τα ποσοστά των μειώσεων αυτών καταλαμβάνουν και το 50% του συνολικού ποσού κύριας και επικουρικής σύνταξης που χορηγείται από το ΕΤΑΤ και το ΕΤΕΑΜ σε συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος. Για τη μείωση λαμβάνεται υπόψη το ποσό της καταβλητέας την 1.1.2012 επικουρικής σύνταξης. 3. Από τη μείωση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού εξαιρούνται οι συνταξιούχοι που προβλέπονται από τις διατάξεις του τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν.4024/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. 4. Οι αναδρομικές μειώσεις των παραγράφων 1 και 2 παρακρατούνται σε 8 ισόποσες μηνιαίες δόσεις αρχής γενομένης από τη σύνταξη Μαΐου 2012. 5. Τα ποσά των μειώσεων των συντάξεων του άρθρου αυτού αποτελούν έσοδα του φορέα από τον οποίο καταβάλλεται η σύνταξη. 6....».

6. Επειδή, τέλος, με το άρθρο πρώτο παρ. ΙΑ του ν.4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016- Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν.4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (ΦΕΚ Α' 222/12-11-2012), όπως το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε από το άρθρο 34 παρ. 4 του ν.4111/2013 (ΦΕΚ Α' 18/25-1-2013) με έναρξη ισχύος - σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ. 4 του ίδιου νόμου - από 5-12-2012, ορίσθηκαν τα εξής: «ΙΑ.5. 1. Από 1.1.2013 η μηνιαία σύνταξη ή το άθροισμα των μηνιαίων συντάξεων άνω των 1.000,00 ευρώ από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία μειώνονται ως εξής: α. Ποσό σύνταξης ή αθροίσματος

Αριθμός απόφασης: 14003/2018

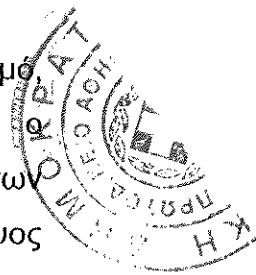
α. Άνω των 1.000,01 ευρώ και έως 1.500,00 ευρώ μειώνεται στο σύνολο του ποσού κατά 5% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.000,01 ευρώ. β. Ποσό σύνταξης ή αθροίσματος από 1.500,01 ευρώ έως 2.000,00 ευρώ μειώνεται στο σύνολο του ποσού κατά 10% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.425,01 ευρώ. γ. Ποσό σύνταξης ή αθροίσματος από 2.000,01 ευρώ έως 3.000,00 ευρώ μειώνεται κατά ποσοστό 15% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.800,01 ευρώ. δ. Ποσό σύνταξης ή συντάξεων από 3.000,00 ευρώ και άνω μειώνεται κατά ποσοστό 20% και σε κάθε περίπτωση το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 2.550,01 ευρώ. Στο ως άνω άθροισμα λαμβάνονται υπόψη τα μερίσματα, καθώς και κάθε είδους προσαυξήσεις. Επί του αθροίσματος αυτού το ποσό της μείωσης επιμερίζεται αναλογικά σε κάθε φορέα ή τομέα και αποτελεί έσοδο του οικείου ασφαλιστικού φορέα ή τομέα. Για τον υπολογισμό του ποσοστού της μείωσης λαμβάνεται υπόψη το καταβλητέο ποσό συντάξεως ή του ως άνω αθροίσματος την 31.12.2012 μετά τις μειώσεις και τις παρακρατήσεις της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων. Από τις ανωτέρω μειώσεις εξαιρούνται όσοι λαμβάνουν το μηνιαίο εξωιδρυματικό επίδομα των παρ. 1 και 2 του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α' 68), όπως ισχύουν. 2. ... ΙΑ.6. 1. ... 3...».

7. Επειδή, τα επικουρικά ταμεία TEAM, ETEAM και ETEA συνεστήθησαν ως φορείς υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης και, ενόψει τούτου, ως νπδδ, τα στοιχεία δε αυτά (υποχρεωτικότητα, μορφή νπδδ) δικαιολογούνται συνταγματικώς από το γεγονός ότι με τη λειτουργία τους τα εν λόγω Ταμεία συμβάλλουν – διά της χορηγήσεως παροχών συμπληρωματικών («επί πλέον», κατά τη διατύπωση του άρθρου 13 του ν.6298/1934) εν σχέσει προς τις χορηγούμενες από τα Ταμεία υποχρεωτικής κύριας ασφάλισης – στην επίτευξη του προεκτεθέντος, κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, δημοσίου σκοπού, στη διασφάλιση δηλαδή υπέρ των συνταξιούχων ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης, κατά το δυνατόν εγγύς εκείνου το οποίο είχαν αυτοί κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου. Ούτε, όμως, για τα εν λόγω Ταμεία, ούτε για τα λοιπά Ταμεία υποχρεωτικής επικουρικής κοινωνικής ασφάλισης προβλέφθηκε από το νομοθέτη τακτική κρατική χρηματοδότηση, ενώ, ειδικώς για το ETEA, με το άρθρο 42 παρ. 1 του ν.4052/2012

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

αποκλείσθηκε ρητώς η χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό, προς αποφυγή δε της δημιουργίας ελλειμμάτων στο Ταμείο αυτό προσδιορισμός του ποσού τόσο των νέων όσο και των ήδη καταβαλλομένων συντάξεων συναρτήθηκε, μέσω του «συντελεστή βιωσιμότητας», με το ύψος των καταβαλλομένων εισφορών («ρήτρα μηδενικού ελλείμματος» (βλ. ΣΤΕ 2287/2015 Ολομ.).

8. Επειδή, με την εμφάνιση της οξύτατης δημοσιονομικής κρίσης στις αρχές του 2010, ο νομοθέτης, εκτιμώντας ότι υφίστατο άμεσος κίνδυνος κατάρρευσης της οικονομίας και χρεοκοπίας της Χώρας και ότι ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπισθεί η κατάσταση ήταν η προσφυγή στη χρηματοδοτική υποστήριξη από τα κράτη της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, έλαβε, έναντι της υποστηρίξεως αυτής, κυριαρχικώς, σειρά μέτρων περιστολής των δημοσίων δαπανών, μεταξύ των οποίων και η διενέργεια περικοπών και μειώσεων συνταξιοδοτικών παροχών των συνταξιοδοτούμενων από τους φορείς υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης. Οι περικοπές και οι μειώσεις αυτές, οι οποίες ξεκίνησαν από τα επιδόματα εορτών και αδείας των οργανισμών κύριας ασφάλισης (άρθρο τρίτο παρ. 10 -14 του ν. 3845/2010), και συνεχίσθηκαν σε σύντομο χρονικό διάστημα με την εισφορά αλληλεγγύης των συνταξιούχων κύριας ασφάλισης (άρθρο 38 του ν. 3863/2010), την εν συνεχεία αναπροσαρμογή και τη συμπλήρωση της εισφοράς αυτής και την επέκτασή της στην επικουρική ασφάλιση (άρθρο 44 παρ. 10-13 του ν.3986/2011), καθώς και τις μειώσεις στις συντάξεις των κάτω των 55 ετών συνταξιούχων και στις κύριες και επικουρικές συντάξεις που υπερβαίνουν, αντιστοίχως, τα 1.200 και τα 150 ευρώ (άρθρο 2 παρ. 1-5 του ν. 4024/2011), εντάσσονται στις δέσμες μέτρων που έχουν ως βάση τις προβλέψεις του πρώτου «Μνημονίου» και του πρώτου «Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου», και συνιστούν μέτρα «άμεσης απόδοσης» για την εξεύρεση πόρων προς αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης στην οποία βρέθηκε η Χώρα. Με τα δεδομένα αυτά, οι εν λόγω περικοπές, έχοντας αποφασισθεί υπό την πίεση των ως άνω όλως εξαιρετικών περιστάσεων, και επιβαλλόμενες κατά την εκτίμηση του νομοθέτη για την άμεση αντιμετώπιση της κρίσεως, δεν παραβιάζουν τις προπαρατεθείσες συνταγματικές διατάξεις. Ειδικότερα, οι πιο πάνω περικοπές, ενόψει του ύψους και των εν γένει χαρακτηριστικών τους, καθώς και των συνθηκών υπό τις οποίες θεσπίσθηκαν,

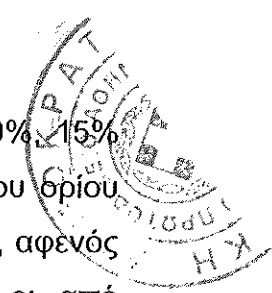
ούτε στην αρχή της αναλογικότητας αντίκεινται, καθώς δεν παρίστανται, πάντως, απρόσφορες ή μη αναγκαίες να υπηρετήσουν το δημόσιο σκοπό για τον οποίο επεβλήθησαν, ούτε τον πυρήνα του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση προσβάλλουν, καθώς δεν υφίστανται σοβαρές ενδείξεις ότι θίγουν το περιγραφόμενο στην αυτή ως άνω σκέψη, εγγυημένο από το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, ελάχιστο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης των συνταξιούχων. Ενόψει, άλλωστε, των ανωτέρω συνθηκών της θεσπίσεώς τους, δεν απαιτείτο, κατά τα προεκτεθέντα, περαιτέρω εκτίμηση των επιπτώσεών τους από το νομοθέτη. Εξάλλου, δεν δύναται να γεννηθεί ζήτημα παραβίασεως της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, δεδομένου ότι τα ληφθέντα μέτρα επεβλήθησαν, όπως αναφέρθηκε, ενόψει εκτάκτων και απροβλέπτων συνθηκών και είχαν επείγοντα χαρακτήρα. Κατόπιν αυτών, οι πιο πάνω διατάξεις, καθ' ο μέρος επιβάλλονται με αυτές οι εν λόγω περικοπές και μειώσεις, είναι, από των ανωτέρω απόψεων, συμβατές με το Σύνταγμα. Τούτο δε, ανεξαρτήτως αν οι νόμοι, στους οποίους εντάσσονται οι διατάξεις αυτές, ως προς άλλα ζητήματα – όπως είναι οι διαρθρωτικές μεταβολές του «νέου ασφαλιστικού συστήματος» ή ο χαρακτηρισμός των περικοπών ως εισφοράς εις βάρος συνταξιούχων υπέρ Ειδικών Λογαριασμών του Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης Γενεών – συνάδουν με τις προπαρατεθείσες συνταγματικές διατάξεις και αρχές περί κοινωνικής ασφαλίσεως. Τέλος, οι περικοπές που θεσπίστηκαν με τις ανωτέρω διατάξεις των νόμων 3845/2010 (ΦΕΚ Α' 65), 3863/2010 (ΦΕΚ Α' 115), 3986/2011 (ΦΕΚ Α' 152) και 4024/2011 (ΦΕΚ Α' 226) δεν αντίκεινται ούτε στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, εφόσον, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, δεν κλονίζεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος που τις υπαγόρευσε και των περιοριζομένων με αυτές περιουσιακών δικαιωμάτων (βλ. ΣτΕ 2287/2015 Ολομ.).

9. Επειδή, μετά τις διαδοχικές ως άνω περικοπές και μειώσεις, σε συνέχεια δε και προς εφαρμογή του εγκριθέντος κατά το έτος 2012 δεύτερου «Μνημονίου Συνεννόησης» (ν.4046/2012), ακολούθησαν το ίδιο αυτό έτος δύο ακόμη νομοθετήματα με αντικείμενο την περαιτέρω περιστολή κυρίων και επικουρικών συντάξεων: Ο ν.4051/2012, με το άρθρο 6 του οποίου μειώθηκαν αναδρομικά κατά 12%, όπως αναλυτικά προαναφέρθηκε, οι κύριες συντάξεις που υπερβαίνουν τα 1.300 ευρώ και

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

οι επικουρικές συντάξεις, με κλιμάκωση του ποσοστού μείωσης (10%, 15% και 20%) αναλόγως του ύψους αυτών και με κατοχύρωση κατώτατου ορίου 200 ευρώ, καθώς και ο ν.4093/2012, με το άρθρο πρώτο του οποίου, αφενός μεν μειώθηκαν εκ νέου, σε ποσοστά από 5% έως και 20%, οι από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία συντάξεις, που υπερβαίνουν αθροιστικώς τα 1.000 ευρώ, αφετέρου δε καταργήθηκαν πλέον για όλους τους συνταξιούχους τα επιδόματα και δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας. Στις αιτιολογικές εκθέσεις των εν λόγω διατάξεων δεν μνημονεύονται καθόλου οι προηγηθείσες περικοπές, η δε λήψη των νέων μέτρων αιτιολογείται με γενική αναφορά στις «δημοσιονομικές ανάγκες της χώρας», στη «δυσμενή οικονομική κατάσταση συγκεκριμένων ασφαλιστικών φορέων» και στην ανάγκη «να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα όλων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης...». Στο ανωτέρω, εξάλλου, δεύτερο Μνημόνιο προβλεπόταν σχετικώς ότι για «την πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής του προγράμματος» και εν όψει «των συνεχών προβλημάτων της Ελλάδας με τη φορολογική συμμόρφωση», θα χρειαζόταν η λήψη «επιπρόσθετων μέτρων», ότι «το μεγαλύτερο μέρος της προσαρμογής θα επιτυγχανόταν μέσω περικοπών δαπανών που θα αποσκοπούσαν στη μόνιμη μείωση του μεγέθους του κράτους», ότι «πολλές από αυτές τις περικοπές θα έπρεπε να αφορούν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις», και ότι «η μεγάλη εναπομείνασα δημοσιονομική προσαρμογή θα έπρεπε κατ' ανάγκη να περιλαμβάνει περαιτέρω προσαρμογές των συντάξεων ... με τρόπο που να προστατεύονται οι χαμηλοσυνταξιούχοι ...».

10. Επειδή, οι τελευταίες ως άνω διατάξεις ψηφίσθηκαν, όταν είχε πλέον παρέλθει διετία από τον πρώτο αιφνιδιασμό της οικονομικής κρίσεως και αφού εν τω μεταξύ είχαν σχεδιασθεί και ληφθεί τα βασικά μέτρα για την αντιμετώπισή της. Επομένως, κατά την επιχειρηθείσα με τις διατάξεις αυτές νέα, για πολλοστή φορά, περικοπή συνταξιοδοτικών παροχών της ίδιας ομάδας θιγομένων, ο νομοθέτης δεν εδικαιολογείτο πλέον να προχωρήσει σε σχετικές ρυθμίσεις χωρίς ειδική έρευνα του αντικειμένου αυτών, αλλά όφειλε να προβεί σε εμπειριστατωμένη μελέτη, προκειμένου να διαπιστώσει και να αναδείξει τεκμηριωμένα ότι η λήψη των συγκεκριμένων μέτρων ήταν συμβατή με τις σχετικές συνταγματικές δεσμεύσεις, τις απορρέουσες, μεταξύ άλλων, από το θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης, τις αρχές της ισότητας και της

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

αναλογικότητας και την προστασία της αξίας του ανθρώπου. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της μελέτης αυτής, όφειλε, καταρχάς, ο νομοθέτης να προβεί σε συνολική εκτίμηση των παραγόντων που προκάλεσαν το πρόβλημα, το οποίο επικαλείται ως προς τη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών οργανισμών (και, μάλιστα, ενός εκάστου εξ αυτών, ενόψει της διοικητικής και οικονομικής του αυτοτέλειας), και, ενόψει των παραγόντων αυτών – όπως είναι η μείωση της αξίας, μέσω του PSI (ν. 4050/2012), των διαθεσίμων κεφαλαίων των εν λόγω οργανισμών κυρίως δε, η παρατεινόμενη ύφεση και η συνακόλουθη αύξηση της ανεργίας, στις οποίες ουσιαδώς συμβάλλει η πτώση του βιοτικού επιπέδου μεγάλων κατηγοριών του πληθυσμού συνεπεία μέτρων αντίστοιχων με τα επίδικα (μειώσεις συντάξεων και μισθών) ή φορολογικών επιβαρύνσεων – να κρίνει για την προσφορότητα των επίδικων αυτών μέτρων. Τούτο δε ενόψει και της διαπιστώσεώς του ότι τα αντίστοιχα μέτρα που είχε λάβει μέχρι τότε (μειώσεις συντάξεων και μισθών) δεν είχαν αποδώσει τα αναμενόμενα και ότι η οικονομική ύφεση είχε ενταθεί με ρυθμούς, που είχαν ανατρέψει τις αρχικές προβλέψεις. Ακόμη δε και αν τα επίδικα μέτρα κρίνονταν πρόσφορα, κατά τα ανωτέρω, ο νομοθέτης έπρεπε περαιτέρω να μελετήσει και να αποφανθεί αιτιολογημένα για την αναγκαιότητά τους, εξετάζοντας την ύπαρξη τυχόν εναλλακτικών επιλογών και συγκρίνοντας τα οφέλη και τα μειονεκτήματα της καθεμιάς για τους επιδιωκόμενους δημόσιους σκοπούς (δημοσιονομική προσαρμογή, βιωσιμότητα των ασφαλιστικών οργανισμών, διασφάλιση ικανοποιητικού, κατ' άρθρο 22 παρ. 5 Συντ., επιπέδου ζωής των ασφαλισμένων). Τέλος, εφόσον, πάντως, κατόπιν των ανωτέρω, ο νομοθέτης επέλεγε, όπως εν προκειμένω, να προβεί σε συγκεκριμένες περικοπές συντάξεων (επιλογή, κατ' αρχήν, δικαστικώς ανέλεγκτη), όφειλε προηγουμένως να εξετάσει με τρόπο επιστημονικό και δικαστικά ελέγξιμο, αν οι επιπτώσεις των περικοπών τούτων στο βιοτικό επίπεδο των θιγομένων, αθροιζόμενες με τις επιπτώσεις από τα ήδη ληφθέντα γενικά μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης (όπως οι αλληπάλληλες φορολογικές επιβαρύνσεις) και συνδυαζόμενες με τις ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της διανυόμενης έκτακτης περιόδου (κόστος αγαθών και υπηρεσιών, περικοπές παροχών υγείας, ανεργία και επίδρασή της στο οικογενειακό εισόδημα, έκταση και περιεχόμενο δανειοληπτικών υποχρεώσεων), οδηγούν σε ανεπίτρεπτη μείωση του επιπέδου ζωής των συνταξιούχων κάτω του ορίου

Αριθμός απόφασης: 140031219

εκείνου που συνιστά τον πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαϊώματος. Από κανένα, όμως, στοιχείο δεν προκύπτει ότι ως προς τα ανωτέρω ζητήματα έλαβε χώρα, εν προκειμένω, τέτοια μελέτη. Πέραν δε τούτου, δεν προκύπτει, ούτε ότι ελήφθησαν υπόψη οι κρίσιμες ως άνω συνταγματικές παράμετροι. Διότι, όπως συνάγεται από τις οικείες προπαρασκευαστικές εργασίες, μόνο κριτήριο για τη θέσπιση των σχετικών μέτρων απετέλεσε η συμβολή τους στη μείωση των δημοσίων δαπανών και τη «δημοσιονομική προσαρμογή». Ακόμη δε και η αναφορά στην «δυσμενή οικονομική κατάσταση» των ασφαλιστικών οργανισμών, ως βασικής αιτίας του προβλήματος, γίνεται αορίστως, είτε για όλους τους οργανισμούς συλλήβδην, είτε για κάποιους μη κατονομαζόμενους, χωρίς να εκτιμάται συγκεκριμένα η κατάσταση καθενός από αυτούς (ενόψει της οικονομικής αυτοτελείας τους και των επιβαλλομένων, αναλόγως, διαφοροποιήσεων) και χωρίς να αναφέρεται αν και πώς συνέβαλε το Κράτος, κατά τη συνταγματική του υποχρέωση, στη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους. Άλλωστε, οι επίμαχες νομοθετικές ρυθμίσεις διέπονται από την, υπό το «νέο ασφαλιστικό σύστημα», συνταγματικώς μη ανεκτή αντίληψη ότι το Κράτος ρυθμίζει απλώς και οργανώνει την κοινωνική ασφάλιση χωρίς και να υποχρεούται να συμμετέχει στη χρηματοδότηση των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης ή ότι η υποχρέωση αυτή μπορεί να αναπληρώνεται με παροχές προνοιακού χαρακτήρα, καθώς και ότι η διασφάλιση της βιωσιμότητας των εν λόγω οργανισμών απόκειται στους ίδιους τους ασφαλισμένους, συναρτώμενη, προεχόντως ή και αποκλειστικώς, με την μαθηματική σχέση μεταξύ καταβαλλόμενων εισφορών και χορηγούμενων παροχών. Κατόπιν τούτων, οι ανωτέρω διατάξεις των νόμων 4051 και 4093/2012 αντίκεινται στις προπαρατεθείσες συνταγματικές διατάξεις και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες, η αντίθεση δε των διατάξεων τούτων προς το Σύνταγμα αφορά στις περικοπές όχι μόνο των κύριων αλλά και των επικουρικών συντάξεων συντάξεων. Διότι ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της επικουρικής κοινωνικής ασφάλισης, η οποία παρέχεται από το ΕΤΕΑ και άλλους φορείς και η, συνεπεία τούτου, λειτουργία αυτών υπό μορφή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ΑΕΔ 87/1997, ΣτΕ 5024/1987 Ολ., κ.ά.) δικαιολογούνται από τον δημόσιο σκοπό, τον οποίο οι φορείς αυτοί υπηρετούν κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, συμβάλλοντας – δια της χορηγήσεως παροχών

Αριθμός απόφασης: 14003/2015

συμπληρωματικών εν σχέσει προς τις χορηγούμενες από τους φορείς υποχρεωτικής κύριας ασφαλίσεως – στη διασφάλιση υπέρ των συνταξιούχων ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβιώσεως, κατά το δυνατόν εγγύς εκείνου το οποίο είχαν αυτοί κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου. Ενόψει δε του εν λόγω δημοσίου σκοπού, το κράτος, ανεξαρτήτως αν μέχρι σήμερα δεν έχει προβλεφθεί τακτική κρατική χρηματοδότηση των φορέων της υποχρεωτικής επικουρικής κοινωνικής ασφαλίσεως, υποχρεούται, πάντως, κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη, να συμμετέχει στη χρηματοδότηση και των φορέων τούτων, προς κάλυψη των ελλειμμάτων τους. Υπό τα δεδομένα, άλλωστε, αυτά, με τις εν λόγω διατάξεις των ανωτέρω νόμων κλονίζεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ γενικού συμφέροντος και περιουσιακών δικαιωμάτων των συνταξιούχων και, ως εκ τούτου, παραβιάζεται και το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ (βλ. ΣτΕ 2287/2015 Ολομ.).

11. Επειδή, τέλος, η κατά τα ανωτέρω διάγνωση της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 2 του ν.4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012 άρθρο θα συνεπαγόταν υποχρέωση της Διοίκησης να συμμορφωθεί με αναδρομική καταβολή των συνταξιοδοτικών παροχών που περικόπησαν, βάσει των αντισυνταγματικών αυτών διατάξεων, σε ιδιαιτέρως ευρύ κύκλο προσώπων που αφορούσε η γενόμενη, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, συναφής πρότυπη δίκη. Ενόψει των δεδομένων τούτων, το Δικαστήριο εκείνο (Συμβούλιο της Επικρατείας), μετά τη στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος, αναφερόμενο στην οξυμένη δημοσιονομική κρίση και στην κοινώς γνωστή ταμειακή δυσχέρεια του ελληνικού Κράτους, όρισε, κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 22 παρ. 1 του ν.4274/2014 (ΦΕΚ Α' 147), ότι οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων θα επέρχονταν μετά τη δημοσίευση της σχετικής απόφασής του (2287/2015) – για τους εντεύθεν εγείροντες αξιώσεις επέκεινα – η οποία έλαβε χώρα, στις 10-6-2015. Εν συνεχεία, έκρινε ότι «οίκοθεν νοείται» ότι για όλους όσους έχουν ασκήσει ένδικα μέσα ή βοηθήματα μέχρι το χρόνο δημοσίευσης της απόφασης, η διαγνωσθείσα αντισυνταγματικότητα θα έχει αναδρομικό χαρακτήρα (βλ. ΣτΕ 2287/2015 Ολομ. σκέψη 26η).

12. Επειδή, εξάλλου, ο ν.3655/2008 (ΦΕΚ Α' 58) ορίζει στο άρθρο 137

Αριθμός απόφασης: 14003/2018

ότι: «Α. ... Β. 1. Η παραγραφή αξιώσεων κατά των ΦΚΑ [Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης] αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους, μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση και μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικά. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά των ΦΚΑ είναι πέντε (5) έτη, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το παρόν άρθρο. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων κατά του Φορέα αχρεωστήτως εισπραχθεισών ασφαλιστικών εισφορών είναι πέντε (5) έτη, των δε λοιπών χρηματικών αξιώσεων που καταβλήθηκαν παράνομα ή αχρεώστητα είναι τρία (3) έτη ... 2. ... 3. Με την επιφύλαξη της ισχύος ειδικών διατάξεων η παραγραφή των χρηματικών αξιώσεων κατά του Φορέα διακόπτεται επίσης: α. Με την παραπομπή της υπόθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε αρχίζει πάλι η παραγραφή από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων, του δικαστηρίου ή των διαιτητών. β. Με την υποβολή στο Φορέα αίτησης για πληρωμή της απαίτησης, οπότε η παραγραφή αρχίζει πάλι από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Δ.Σ. του Φορέα ή της υπηρεσίας για την πληρωμή της απαίτησης. Σε περίπτωση μη απάντησης επί της αίτησης, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο εξαμήνου από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης. ... γ. ... 4. ... Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελα από τα Δικαστήρια. 5. ...».

13. Επειδή, τέλος, στο άρθρο 75 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως η παρ. 2 αυτού αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του ν. 3900/2010 (ΦΕΚ Α' 213) με έναρξη ισχύος της νέας διάταξη από 1-1-2011, σύμφωνα με το άρθρο 70 του νόμου αυτού, ορίζεται ότι: «1. ... 2. Τα κατά το ουσιαστικό δίκαιο έννομα αποτελέσματα της άσκησης της αγωγής επέρχονται, ως προς τον εναγόμενο, από την επίδοσή της σε αυτό από τον ενάγοντα. Η παραγραφή, η οποία σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο διακόπηκε, αρχίζει πάλι μόνο από την τελεσιδικία της απόφασης ή την κατάργηση της δίκης. 3...».

14. Επειδή, στην συγκεκριμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας και σύμφωνα με όσα ιστορούνται στο κρινόμενο δικόγραφο προκύπτουν τα ακόλουθα: Οι ενάγοντες, συνταξιούχοι των εναγομένων Ταμείων, ελάμβαναν συντάξεις κύριες και επικουρικές, οι οποίες μετά την έναρξη της δημοσιονομικής κρίσης, μειώθηκαν κατ' εφαρμογή των διατάξεων αρχικά των ν.3863/2010, ν.3986/2011, ν.4024/2011 και εν συνεχεία των

Αριθμός απόφασης: 11003/2012

ν.4051/2012 και ν.4093/2012. Ήδη, με την κρινόμενη αγωγή, η οποία είναι ορισμένη, καθώς περιέχει τα αναγκαία βάσει του άρθρου 73 του Κ.Διοικ.Δικ. στοιχεία και με το παραδεκτώς κατατεθέν υπόμνημα οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι οι περικοπές που επιβλήθηκαν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 2 του ν.4024/2011, 6 παρ. 1 του ν.4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 του ν.4093/2012, δυνάμει των οποίων επήλθε για άλλη μία φορά μείωση των καταβαλλόμενων από τα εναγόμενα Ταμεία συντάξεων, αντίκεινται στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, στο οποίο κατοχυρώνεται η κρατική μέριμνα για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων. Ειδικότερα, υποστηρίζουν ότι με την εν λόγω συνταγματική διάταξη δεν αναγνωρίζεται μεν δικαίωμα των ασφαλισμένων σε συγκεκριμένο ποσό σύνταξης, η ευχέρεια ωστόσο του νομοθέτη να παρεμβαίνει επί το δυσμενέστερο στις συνταξιοδοτικές παροχές επιβάλλει οπωσδήποτε την ύπαρξη επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος, ο οποίος πρέπει σε κάθε περίπτωση να προκύπτει από αναλογιστικές μελέτες που να δικαιολογούν την αναγκαιότητα και την καταλληλότητα λήψης του, κατά τρόπο που να καθίσταται σαφής η μη ύπαρξη λιγότερο επαχθούς μέτρου για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Εξάλλου, η λήψη των δυσμενών κάθε φορά δημοσιονομικών μέτρων δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να θίγει τον ελάχιστο πυρήνα του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ο οποίος συνίσταται στην χορήγηση συνταξιοδοτικής παροχής σε επίπεδα που εξασφαλίζουν την αξιοπρεπή διαβίωση των ασφαλισμένων, την οποία επιβάλλει, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση προστασίας της ανθρώπινης αξίας του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος. Τέλος, οι ενάγοντες προβάλλουν ότι οι ένδικες αλληπάλληλες μειώσεις των συντάξεων που λαμβάνουν επιβλήθηκαν σε βάρος τους κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας, δεδομένου ότι δεν βρίσκονται σε αναλογία με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ενώ παραβιάζουν και την αρχή της ισότητας συμμετοχής στα δημόσια βάρη, διότι σε συνδυασμό με πλήθος άλλων φορολογικών και ευρύτερων δημοσιονομικών μέτρων που έχουν ληφθεί στα πλαίσια της δημοσιονομικής κρίσης επιβαρύνονται κατ' επανάληψη οι ίδιες κατηγορίες πολιτών. Εξάλλου, για τους ίδιους ως άνω λόγους οι περικοπές, οι οποίες καταργούν γεγενημένα περιουσιακά δικαιώματα, έρχονται σε αντίθεση, κατά τα προβαλλόμενα, με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και το άρθρο 12 παρ. 3 του

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

Ευρωπαϊκού Χάρτη Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που επιβάλλει την μέγιστη δυνατή μέριμνα για την βελτίωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης όπως άλλωστε κρίθηκε με την 2287/2015 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία οι μειώσεις του ν.4051/2012 και ν.4093/2012 κρίθηκαν μη νόμιμες και αντισυνταγματικές. Ζητούν δε οι ενάγοντες να αναγνωρισθεί με απόφαση που θα κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή: α) η υποχρέωση του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και νυν ΕΦΚΑ να καταβάλλει, νομιμοτόκως, από την ημέρα που κάθε επιμέρους κονδύλι έγινε ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, άλλως από την επίδοση της αγωγής, στην 1η ποσό 23.677 ευρώ, στην 2η ποσό 21.708 ευρώ, στην 3η ποσό 21.243 ευρώ, στην 4η ποσό 36.161 ευρώ, στην 5η ποσό 13.017 ευρώ, στην 6η ποσό 23.271 ευρώ, στην 7η ποσό 36.362 ευρώ, στην 8η ποσό 33.767 ευρώ, στην 9η ποσό 33.796 ευρώ, στην 10η ποσό 23.677 ευρώ, στον 11ο ποσό 37.496 ευρώ, στον 12ο ποσό 36.362 ευρώ, στον 13ο ποσό 33.767 ευρώ, στον 14ο ποσό 36.674 ευρώ, στον 15ο ποσό 33.902 ευρώ, στον 16ο ποσό 36.362 ευρώ, στην 17η ποσό 33.767 ευρώ, στον 18ο ποσό 28.284 ευρώ, στον 19ο ποσό 33.767 ευρώ και στον 20ο ποσό 36.362 ευρώ και β) η υποχρέωση του ΕΤΕΑ και νυν ΕΤΕΑΕΠ να καταβάλλει, νομιμοτόκως, από την ημέρα που κάθε επιμέρους κονδύλι έγινε ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, άλλως από την επίδοση της αγωγής, στην 1η ποσό 11.719 ευρώ, στην 2η ποσό 15.770 ευρώ, στην 3η ποσό 8.601 ευρώ, στην 4η ποσό 11.719 ευρώ, στην 5η ποσό 8.601 ευρώ, στην 6η ποσό 11.719 ευρώ, στην 7η ποσό 8.601 ευρώ, στην 8η ποσό 8.601 ευρώ, στην 9η ποσό 11.719 ευρώ, στην 10η ποσό 18.286 ευρώ, στον 11ο ποσό 18.286 ευρώ, στον 12ο ποσό 18.286 ευρώ, στον 13ο ποσό 8.601 ευρώ, στον 14ο ποσό 18.286 ευρώ, στον 15ο ποσό 11.719 ευρώ, στον 16ο ποσό 11.719 ευρώ, στην 17η ποσό 11.719 ευρώ, στον 18ο ποσό 11.719 ευρώ, στον 19ο ποσό 11.719 ευρώ και στον 20ο ποσό 18.286 ευρώ. Τα ως άνω ποσά αντιστοιχούν στο ποσό της σύνταξης, κύριας και επικουρικής, αντίστοιχα, που έκαστος τούτων στερήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2011 έως 31-12-2015. Προς απόδειξη των ισχυρισμών τους οι ενάγοντες επικαλούνται και προσκομίζουν τις αποφάσεις συνταξιοδότησής τους και αντίγραφα μηνιαίων εκκαθαριστικών σημειωμάτων για μέρος μόνο της κρίσιμης περιόδου. Περαιτέρω, ο εναγόμενος ΕΦΚΑ με το 6260/7-6-2019 έγγραφο των απόψεών του και το από 19-6-2019 υπόμνημά του αρνείται την αγωγή και ζητά την

Αριθμός απόφασης: 11003/2019

απόρριψη της ως αβάσιμης, ενώ το εναγόμενο ΕΤΕΑΕΠ με την 102.513/13-5-2019 έκθεση απόψεων του και το από 7-6-2019 υπόμνημά του προβάλλει, μεταξύ άλλων, αφενός ότι οι αξιώσεις των εναγόντων που γεννήθηκαν πριν την 10-6-2015 είναι απορριπτικές, αφετέρου ότι οι αξιώσεις τους που αφορούν το χρονικό διάστημα από 1-1-2011 έως 31-12-2013 έχουν υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 137 του ν. 3655/2008 ενώ, σε περίπτωση επιδικάσεως σε βάρος του μέρους των ένδικων αξιώσεων, δεν οφείλει τόκους, δεδομένου ότι δεν του επιδόθηκε ποτέ η αγωγή, προκειμένου να διακοπεί η παραγραφή και να αρχίσει εν συνεχεία η τοκοφορία. Τέλος, το ΕΤΕΑΕΠ αμφισβητεί τα ποσά που αιτούνται οι ενάγοντες, προσκομίζοντας πίνακα με τις κρατήσεις που διενεργήθηκαν στις επικουρικές συντάξεις τους, διακριτά κατά νόμο, από 1-1-2011 έως 31-12-2015 και ξεχωριστό πίνακα με τις κρατήσεις που διενεργήθηκαν για το διάστημα από 1-7-2015 έως 31-12-2015.

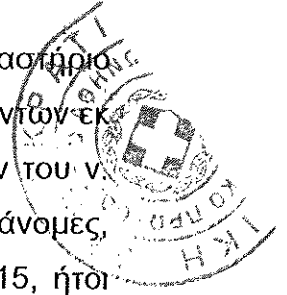
15. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη μείζονα σκέψη, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι επιβληθέντες με τις διατάξεις του ν.4024/2011 (άρθρο 2), περιορισμοί του ύψους των συντάξεων που χορηγήθηκαν στους ενάγοντες, εντασσόμενοι σε μία ευρύτερη δέσμη περικοπών και μειώσεων των εν γένει παροχών των φορέων υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, ως μέτρων άμεσης απόδοσης για την εξεύρεση πόρων προς αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης στην οποία βρέθηκε η Χώρα, συνεπεία της εμφάνισης της οξύτατης δημοσιονομικής κρίσης στις αρχές του έτους 2010, είναι, ενόψει των χαρακτηριστικών τους και των συνθηκών υπό τις οποίες επιβλήθηκαν, συμβατοί με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5, 25 παρ. 1 και του Συντάγματος, μη αντικείμενοι στις αρχές της αναλογικότητας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ούτε στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΔΣΑ, ως εκ τούτου, δε, νόμιμοι. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περικοπές που επιβλήθηκαν, δυνάμει του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012 (άρθρο πρώτο παρ. ΙΑ Υποπαρ. ΙΑ 5.1 και Υποπαρ. ΙΑ6 παρ.3), στην σύνταξη που λάμβαναν οι ενάγοντες από τα εναγόμενα αντίκεινται στις προπαρατεθείσες συνταγματικές διατάξεις και στο άρθρο 1 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, καθώς οι μειώσεις αυτές συνολικά κρινόμενες με τις προαναφερόμενες μειώσεις που επιβλήθηκαν με τους προγενέστερους νόμους, οδηγούν σε παραβίαση του πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος των εναγόντων και σε μία

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

σημαντική επιβάρυνση των περιουσιακών τους δικαιωμάτων, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι περικοπές της κύριας και επικουρικής σύνταξης των εναγόντων εκ μέρους των οργάνων των εναγομένων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4051/2012 και του ν. 4093/2012 (ΙΑ 5.1 και ΙΑ6 παρ.3), είναι παράνομες, ωστόσο, δεδομένου ότι η κρινόμενη αγωγή ασκήθηκε στις 31-12-2015, ήτοι μετά το χρόνο δημοσίευσης της ΣτΕ 2287/2015 (10-6-2015), η διαγνωσθείσα με την τελευταία αυτή απόφαση αντισυνταγματικότητα δεν έχει αναδρομικό χαρακτήρα. Κατόπιν τούτων, οι ενάγοντες δικαιούνται να λάβουν για το χρονικό διάστημα από 1-7-2015 έως 31-12-2015 τα ποσά των περικοπών των κύριων και επικουρικών συνταξιοδοτικών τους αποδοχών, που έλαβαν χώρα με την εφαρμογή των προαναφερθέντων διατάξεων. Οι δε αξιώσεις τους για το διάστημα αυτό και κατά το μέρος που αφορούν στις επικουρικές τους συντάξεις, δεν έχουν υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του ν. 3655/2008, καθώς η παραγραφή που ξεκίνησε στο τέλος του έτους 2015 δεν συμπληρώθηκε μέχρι τη συζήτηση της κρινόμενης αγωγής (13-6-2019).

16. Επειδή, όσον αφορά στα ποσά που δικαιούνται οι ενάγοντες κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (νυν ΕΦΚΑ), το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι τα προσκομισθέντα από αυτούς στοιχεία (ενημερωτικά σημειώματα συντάξεων) δεν καλύπτουν ή καλύπτουν μέρος του επίδικου χρονικού διαστήματος, ενώ σε όσες βεβαιώσεις προσκομίζονται εμφανίζονται μεν οι περικοπές που συντελέστηκαν κατά μήνα στις συντάξεις τους δυνάμει του ν.4093/2012, ωστόσο εμφανίζονται σωρευτικά οι περικοπές που συντελέστηκαν δυνάμει των ν.4024/2011 και 4051/2012, με αποτέλεσμα να μην δύναται να σχηματιστεί ασφαλής δικανική πεποίθηση, σχετικά με το ύψος των δικαιούμενων από τους ενάγοντες ποσών, κρίνει αναγκαίο, για την ασφαλή διάγνωση της διαφοράς, να αναβάλλει την έκδοση οριστικής απόφασης κατά το μέρος αυτό και να διατάξει τη συμπλήρωση των αποδείξεων (άρθρο 151 του Κ.Διοικ.Δικ.), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσας.

17. Επειδή, περαιτέρω, όσον αφορά στα ποσά που δικαιούνται οι ενάγοντες κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα από το ΕΤΕΑ (νυν ΕΤΕΑΕΠ), το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τον πίνακα κρατήσεων από 1-7-2015 έως 31-12-2015, που προσκομίζει το εναγόμενο, κρίνει ότι οι ενάγοντες δικαιούνται να λάβουν τα ακόλουθα ποσά: η 1η ποσό 410,04 ευρώ (μείωση ν.4051/2012

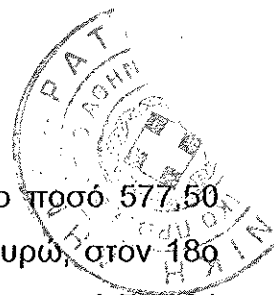

Αριθμός απόφασης: 1003/2012

= 261,72 € + μείωση v.4093/2012 = 148,32 €), η 2η ποσό 544,74 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 389,10 € + μείωση v.4093/2012 = 155,64 €), η 3η ποσό 267,48 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 147,30 € + μείωση v.4093/2012 = 120,18 €), η 4η ποσό 756 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 472,50 € + μείωση v.4093/2012 = 283,50 €), η 5η ποσό 417,84 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 266,70 € + μείωση v.4093/2012 = 151,14 €), η 6η ποσό 552,72 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 394,80 € + μείωση v.4093/2012 = 157,92 €), η 7η ποσό 271,44 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 142,86 € + μείωση v.4093/2012 = 128,58 €), η 8η ποσό 569,94 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 407,10 € + μείωση v.4093/2012 = 162,84 €), η 9η ποσό 547,32 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 390,96 € + μείωση v.4093/2012 = 156,36 €), η 10η ποσό 723,36 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 452,10 € + μείωση v.4093/2012 = 271,26 €), ο 11ος ποσό 769,74 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 481,08 € + μείωση v.4093/2012 = 288,66 €), ο 12ος ποσό 752,16 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 470,10 € + μείωση v.4093/2012 = 282,06 €), ο 13ος ποσό 777,24 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 487,44 € + μείωση v.4093/2012 = 289,80 €), ο 14ος ποσό 918 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 573,78 € + μείωση v.4093/2012 = 344,22 €), ο 15ος ποσό 577,50 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 409,80 € + μείωση v.4093/2012 = 167,70 €), ο 16ος ποσό 795,50 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 555 € + μείωση v.4093/2012 = 240,50 €), η 17η ποσό 547,08 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 390,78 € + μείωση v.4093/2012 = 156,30 €), ο 18ος ποσό 783,36 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 489,60 € + μείωση v.4093/2012 = 293,76 €), ο 19ος ποσό 975,66 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 609,78 € + μείωση v.4093/2012 = 365,88 €) και ο 20ος ποσό 788,34 ευρώ (μείωση v.4051/2012 = 492,72 € + μείωση v.4093/2012 = 295,62 €).

18. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει να αναβληθεί η έκδοση οριστικής απόφασης, κατά το μέρος που αφορά στο πρώτο εναγόμενο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (νυν ΕΦΚΑ), να γίνει δεκτή εν μέρει, κατά το μέρος που αφορά στο δεύτερο εναγόμενο ΕΤΕΑ (νυν ΕΤΕΑΕΠ) και να αναγνωρισθεί η υποχρέωση του τελευταίου να καταβάλει στην 1η ποσό 410,04 ευρώ, στην 2η ποσό 544,74 ευρώ, στην 3η ποσό 267,48, στην 4η ποσό 756 ευρώ, στην 5η ποσό 417,84 ευρώ, στην 6η ποσό 552,72 ευρώ, στην 7η ποσό 271,44 ευρώ, στην 8η ποσό 569,94 ευρώ, στην 9η ποσό 547,32 ευρώ, στην 10η ποσό 723,36 ευρώ, στον 11ο ποσό 769,74 ευρώ, στον 12ο ποσό 752,16 ευρώ, στον

Αριθμός απόφασης: Μ003/2018

13ο ποσό 777,24 ευρώ, στον 14ο ποσό 918 ευρώ, στον 15ο ποσό 577,50 ευρώ, στον 16ο ποσό 795,50 ευρώ, στην 17η ποσό 547,08 ευρώ, στον 18ο ποσό 783,36 ευρώ, στον 19ο ποσό 975,66 ευρώ και στον 20ο ποσό 788,34 ευρώ. Τα ως άνω ποσά δεν κατέστησαν τοκοφόρα και συνεπώς δεν οφείλονται τόκοι, διότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 75 παρ. 2 του Κ.Διοικ.Δικ., όπως ισχύει κατά τον κρίσιμο χρόνο, η τοκοφορία της απαίτησης ξεκινάει από την επίδοση της αγωγής στον εναγόμενο με επιμέλεια του ενάγοντος και μεταξύ των στοιχείων των δικογραφίας δεν περιλαμβάνεται αποδεικτικό επίδοσης της υπό κρίση αγωγής στο δεύτερο εναγόμενο με επιμέλεια των εναγόντων, όπως βασίμως προβάλλεται κατά τούτο από το ΕΤΕΑΕΠ. Περαιτέρω, το αίτημα των εναγόντων περί κηρύξεως της παρούσας απόφασης προσωρινώς εκτελεστής, είναι λόγω του αναγνωριστικού αιτήματος της αγωγής, απορριπτέο ως νόμω αβάσιμο βάσει του άρθρου 199 παρ. 1 του Κ.Διοικ.Δικ. Τέλος, πρέπει, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των εναγόντων και του δεύτερου εναγομένου (ΕΤΕΑΕΠ) να συμψηφισθούν λόγω της εν μέρει νίκης και ήττας αυτών (άρθρο 275 παρ. 1 του Κ.Διοικ.Δικ.).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Αναβάλλει την έκδοση οριστικής απόφασης, ως προς το πρώτο εναγόμενο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και νυν ΕΦΚΑ.

Υποχρεώνει το εναγόμενο αυτό να προσκομίσει εντός εξήντα (60) ημερών από της επιδόσεως της παρούσας στην γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου (24ο Μονομελές) στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει το ακριβές ύψος των περικοπών που επιβλήθηκαν στην κύρια σύνταξη των εναγόντων κατά το χρονικό διάστημα από 1-7-2015 έως 31-12-2015, δυνάμει των διατάξεων του ν.4051/2012 και του ν.4093/2012, διακριτά κατά νόμο. Στη συνέχεια θα ορισθεί αρμοδίως νέα δικάσιμος στην οποία θα κλητευθούν να παραστούν άπαντες οι διάδικοι.

Δέχεται εν μέρει την αγωγή, ως προς το δεύτερο εναγόμενο ΕΤΕΑ (νυν ΕΤΕΑΕΠ).

Αναγνωρίζει την υποχρέωση του ΕΤΕΑ και νυν ΕΤΕΑΕΠ να καταβάλει στην
ποσό 410,04 ευρώ, στην 2η
ποσό 544,74 ευρώ, στην 3η
ποσό 267,48, στην 4η

-

Αριθμός απόφασης: 14003/2019

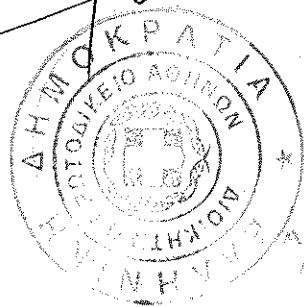
ποσό 756 ευρώ, στην 5η ποσό
417,84 ευρώ, στην 6η ποσό 552,72 ευρώ, στην 7η
ποσό 271,44 ευρώ, στην 8η
ποσό 569,94 ευρώ, στην 9η ποσό 547,32 ευρώ, στην 10η
ποσό 723,36 ευρώ, στον 11ο
ποσό 769,74 ευρώ, στον 12ο
ποσό 752,16 ευρώ, στον 13ο
ποσό 777,24 ευρώ, στον 14ο ποσό 918 ευρώ, στον 15ο
ποσό 577,50 ευρώ, στον 16ο
ποσό 795,50 ευρώ, στην 17η ποσό 547,08 ευρώ, στον
18ο ποσό 783,36 ευρώ, στον 19ο ποσό
975,66 ευρώ και στον 20ο ποσό 788,34 ευρώ.

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των εναγόντων και του δεύτερου εναγομένου.

Η απόφαση δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, κατά την έκτακτη δημόσια συνεδρίαση της 26ης-9-2019.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΑΘΗΝΑ... 01/10/19
Ο Προϊστάμενος του... Γραμμάτου

ΑΝΘΡΩΠΟΚΟΙΝΩΤΗΤΑ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΥΠΕΡΛΑΒΑΙΟ